

3.9 Novo-Novozymes Fabrik (delvis beliggende i Frederiksberg Kommune)

Kulturmiljøet omfatter matrikel nr. 178, Utterslev. Det afgrænses af kommunegrænsen, Nordre Fasanvej, Glentevej m.v.. Det udgør en mindre del af et sammenhængende værdifuldt kulturmiljø, idet den større del ligger i Frederiksberg Kommune.

Begrundelse

Anlægget er et af den daværende Kulturarvsstyrelses 25 nationale industriminder, som illustrerer den danske industrihistorie i perioden 1840-1970.

Novozymes adskiller sig væsentligt fra det omgivende byområde. De ældre karrébebyggelser og mindre virksomheder munder her ud i et åbent rum, hvor Novozymes hvide, funktionalistiske anlæg ligger som en lille bydel for sig. I dette område kan Novos udvikling følges i bygningerne: Mejeriet i bindingsværk (Frederiksberg), de to etaper af Arne Jacobsens moderne fabriksbyggeri (begge kommuner) samt tapperi- og lagerbygningerne (Frederiksberg). Bebyggelsen er opført i etaper, når behovet har meldt sig, dvs. ikke efter en helhedsplan. Alligevel udgør den et samlet hele, hvor især Arne Jacobsens banebrydende fabriksanlæg skiller sig strukturelt og bygningsarkitektonisk ud.

Produktionen har ligget i det udpegede område siden 1930'erne og bygningsmassen er gradvis udvidet med Arne Jacobsen som gennemgående arkitekt. I Københavns Kommune ligger dele af gærings- og rensningsfabrikken, der hører til de nyere anlæg fra 1967-69 med senere tilpasninger, der fuldt ud respekterer den bestående karakter. Karakteren af moderne, forskningsbaseret produktion med høje krav til teknologi, hygiejne m.v. formidles bygningsarkitektonisk, idet anlægget med sin rene og elegante udformning klart skiller sig ud fra tidligere industriarkitektur.

Bærende bevaringsværdier

- Kulturmiljøet er et samlet hele af bebyggelsesstrukturen og de bevaringsværdige bygninger, herunder deres placering og synlighed i forhold til de omgivende gader, byrum og jernbanen.

Sårbarhed

Området er sårbart over for en forandring af det eksisterende miljø som følge af ændringer af produktionen. En opretholdelse af den nuværende anvendelse eller tilsvarende produktion vil være den bedste sikring, da området og navnlig bygningsmassen i Københavns Kommune kun vanskeligt uden indgreb vil kunne anvendes til andre formål.

Udviklingsmuligheder

Området bør udvikles med tidssvarende produktion, med respekt for de eksisterende rammer.

Nuværende sikring

Området er omfattet af en række servitutter, der regulerer anvendelse og bebyggelse. Der gælder endvidere en særlig bestemmelse i Københavns kommuneplan vedr. miljøklasse for at sikre mulighed for at opretholde og udvikle produktionen, hvilket også er reguleret ved miljøgodkendelse

Lignende eksempler

Kulturmiljøet har lighedspunkter med det ligeledes udpegede værdifulde kulturmiljø og nationale industriminde Den Hvide Kødby (fra 1934), der også repræsenterer en rationel, funktionalistisk og samtidig elegant løsning af et produktionsmiljø i en bymæssig sammenhæng, dog uden det længere forløb af tilpasninger og tilføjelser afstemt efter produktionens krav, som ses på Novozymes.